

Nro. 45.

A' FELS. CSÁSZÁR, ÉS AP. KIRALY
KEGYELMES ENGEDELMÉBŐL.

Indúlt Bétsből Pénteken December 4-dik napján 1812-dik
esztendőben.

B é t s.

Az ide való Policia Directorium annak, a' ki egy ifjú Prágából ide jött Zsidó Kereskedőnek hol létéről, vagy haláláról bizonyos tudósítást adni fog, 30 aranyat ígért jutalomúl. Ez az ifjú Zsidó néhány napoktól fogva láthatatlanná lett, és semmi úton módon nyomába nem lehet akadni. — A' múlt Novemb. 22, és 23-ik napjain az az órás mester legény, a' ki a' múlt nyáron nyoltz főbenjáró vétekért fogságba vettetett bűnösöket a' rajtok lévő lánczoktól meg szabadított, a' perengéren állott, és mivel illyetén vétkéért már másutt is fogságban volt, de mindenünnen elszökött, tíz esztendőre kemény tömlötözésre szententziáztatott.

Z z

Itten, talám másutt is igen változó az időjárása. Ha ma reggel vagy dél előtt az ég felderül, délután homályba borul, és este vagy a békövetkezett éjjel annyi eső esik, hogy a' külső városokból kijövő tsatornák az eső vizet telotorokkal okádják, 's a' Duna vizét felemelik. Néhánykor az északról fúvó szelek az útzákon és útakon lévő sárt öszve húzzák, 's szárazon lehet járni, de ez sokáig nem tart, ismét sűrű köd és terhes fellegek borítják bé az ég kárpitját, úgy annyira, hogy dél után négy óraker a' munkás vagy olvasó embernek gyertyát kell gyújtani, melly itt igen drága. — Illy népes városban, mellynek gőzölgése igen bőv, más időjárását reményleni ritkán lehet. Hogy az illy változó idő sok nyavalyákat szűllyön, és sok betegeket küldjön a' más világra, gondolni lehet. — A' *rheumatismus*, az az, a' vastag húsoknak hasogatása, az *arthritis*, a' tsuklókban való fájdalom, a' hurut, és más illy forma nyavalyák az illy időjárásban nagyon szoktak uralkodni.

A' Csász. és Ap. Királyi Armádiánál a' múlt October hólnapban esett változások.

I. Meghóltak Pensionatus Gen. Major Heldefeldi Breschern; Pensionatus Obristlajtinántok Bechenini és Schröder János; pensionatus Fő Strázsamester Leyh és Mazúr a' Davidovich régemen-téből; ez az utolsó az ellenség előtt holt meg.

II. Penzióba tételöttek Generál - Major Theumern és a' Brodi vár Kommandánsa Gen. Major Vasquez, Oberster Bakoni a' Duca Reg.ből Generál Major rangal; Lompert számfelett való Oberster a' Bolieu Reg.ből; Frohmiller Brodi Platz - Commendáns; Piombazzi a' 4-dik Vadász

Batallionnak Commendánsa Oberster rangal; Fő Strázsamesterek *Busan és Medley*, mind kettő a' Hessen-Hombourg (vólt Báró Alvintzy) gyalog Reg.ből; Kapitány *Deprez* a' Wiesensfelzéből; Fő lovas Kapitány a' Császár huszár Reg.ből Fő Strázsamester rangal; *Hänke* Fő Strázsamester a' Stab- Dragonyosok között Obrist Lajt. rangal; Kap. *Moreau* a' Lindenau Reg.ből F. Strázsamester rangal; lovas Kapitány *Nedeczky*, a' Blankenstein huszár Reg.ből F. Strázsamester rangal; Kap. *Rasch* a' 2-ik artilleria Reg.ből F. Strázsamester rangal és penzióval; Fő S.Mester *Scharinger* a' Simbsen Reg.ből, és Kapitány *Schmelzern* a' Davidovich Reg.ből F. Strázsamester rangal; *Wittib* Esszei Platz-Major Obrist-lajtnant rangal; lovas Kapitány *Wordlitzek* a' Kinnmayer huszár Reg.ből F. Strázsamester rangal; Kapitány *Zitzmann* a' Kottulinski Reg.ből F. S. mester rangal.

III. Fellyebb emeltettek, és másuvá tétet-

tettek:

Lovasság Generálissa hertzeg *Schwarzenberg* Feldmarsallá tétetett; *Schuller* a' Duca Regementyének Obristlajtnántya azon regementnek Obersterévé és Kommendánsává lett; *Hadinay* a' Duca Reg.jének első Fő Strázsamestere azon Reg.nek Obristlajtnántjává, és a' granatiros batallionnak Kommendánságában is meghagyatott; *Ráth* azon Reg.nek 2-ik F. Strázsamestere, ugyan ott 2-ik Obristlajtnántá (Fő Hadnagyá) tétetett; *Tóth* 3-ik F. Strázsamester azon Reg.ből első Fő Strázsamester lett; *Wasserthal* azon Reg.béli Kapitány ugyan ott második F. S. mesterré; Gróf *Hartopp* a' Hiller Reg.jének szám felett való F.

Strázsamestere az 5-ik vadász batallionnak Commendánsává tétetett; Gr. *Kinsky* a' Bolleau Reg.jének Obristlajtnántja, ugyan ott Oberster és Regiment Commendáns lett; *Szentiványi* a' Hessen-Hombourg (vólt Alvintzi) gyalog Reg.jének fő Strázsamestere; és *Porubszky* a' Colloredo Mansfeld (vólt Stáray) gyalog Reg.jének fő Strázsamestere, ugyan ott Fő Hadnagyokká (Obristlajtnántokká) tétettek; *Kirchenbötter* a' Davidovich granatiros batallionjának Commendánsa az Armádiához tétetett által; *Wöber* azon Reg.nek kapitányja Fő Strázsamesterré; *Wertich* a' Lichtenstein Aloys Reg.jének számfelett való Fő Hadnagya, a' Reiski Reg.hez valóságos Fő Hadnagya: *Lesinsky* a' Simbsen Reg.nél második F. S. mester első F. Strázsamesterré; *Buson* azon Reg.nek harmadik F. Strázsamestere, ugyan ott második F. Strázsamesterré; *Rubendunst* az Eszterházy Reg.nél számfelett való F. Str. Mester, harmadik F. Str.Mesterré tétettek; *Gorszkowsky* a' Károly Fő Hertzeg Uhlánus Reg.jének Fő Hadnagya azon seregnek Obersterévé; *Mengen* azon Reg.nek F. S. Mestere, ugyan annál Fő Hadnaggyá; a' Ferdinand Korona hertzeg vasas Reg.jének F. Str. Mestere *Bánffy* onnan a' Károly Fő Hertzeg Uhlánus Reg.jéhez tétetett által; *Rétsay* a' Colloredo Mansfeld Reg.jének Fő Hadnagya azon Reg.nek Obersterévé és Commendánsává tétetett; *Mumme* a' Risch dragonyos Regimentének számfelett való F. Str. Mestere a' Stabs dragonyos Seg.nek Commendánsává; *Ionyevy* a' Hessen-Hombourg gyalog Reg.jének számfelett való F. Str. Mestere, ugyan ott F. Str. Mester lettek; *Henrici* quietált Gen. F. M. Lajtnant e-

lőbbi rangját és penzióját megnyerte; *Steiner* a' Vaquant Reg.jének szám felett való F. Str. Mestere, a' St. Julien Reg.nél valóságos F. Str. Mester lett; *Storr* a' Ligne gyalog Reg.jének szám felett való F. Str. Mestere azon Reg. nél valóságos Fő Strázsamesterré; *Becke* a' Würzburgi Fő Hertzeg Reg.jének Fő Hadnagya (Obristlajtinántja) a' negyedik vadász batallionnak Commendánsává lettek; *Bolza* a' Ferdinand Korona Fő Hertzeg Vassas Regementjének szám felett való F. Str. Mestere valóságos F. Str. mesteré lön; *Bechard* Genetál Major az Indzsitör Corpusnál Brodiban Commendáns lett; *Lányi* a' Colloredo Mansfeld gyalog Reg.jének Kapitánya, ugyan azon seregnek második F. Str. mesteré lön; *Ivánka* penzionatus Fő Hadnagy Bródinak Platz Commendánsává tétetett.

Hadi Történetek.

A' múlt posta napon félbe maradt hadi történetekről való tudósításnak

folytatása:

October 24-ik napján a' Császár a' maga fő hadi szállását egy *Gorodina* nevezetű falu helységbe tette által. A' következő napon, reggeli hét órakor 6000 Kozákok, a' kik az előtt való éjjel az erdőbe bé suhantak, nagy *hurra* kiáltással a' tábor helyét hátulról megtámadták, és hat ágyút elvettek. Az Istriai hertzeg (*Marsal Bessieres*) az egész Csász. testőrző sereggel előre vágatott, és azokat a' tsorda seregeket rész szerént öszve aprította, rész szerént hátrább nyomta és széllyel úzta, és azon ágyúkat is, melyeket annakelőtte elfoglaltak, vissza vette. Ezek között a' Kozákok között 600-an ölettetek meg;

estek sebbe és fogságba; a' Frantzia testőrzőlovasseregből 30 ember sebesített meg, 's három holt meg. — Gróf *Rapp* osztályos Generális alatt, a' ki minden verekedésekben vitézi módon viseli magát, a' lova agyon lövetett. A' verekedés kezdetében a' testőrző sereg tisztjeit a' Kozákok meg esmérvén, őket *Muskadins de Paris*, az az, Párisi gavalléroknak nevezték. A' dragonyosok fő strázsamestere *Latort* magát meg küönböztette. Nyoltz órakor a' jó rend vissza állítatott.

A' Császár *Maloi - Jaroslavetzbe* menvén, az ellenség fekvését meg kémlélte, és hogy azt a' következő reggel meg támadják, meg parantsolta; de a' békövetkezett éjjel hátrább vonta magát az ellenség. Ma este *Borowszkban* van az *Eckmühli* hertzeg, az *Elchingeni* hertzeg pedig (*Marsal Ney*) *Moshaiskban*. — A' *Maloi - Jaroslavetzi* verekedésben nagyon meg különböztette magát az Olasz Országi testőrző sereg. Báró *Delsons* Fr. Generál, igen nevezetes hadi tiszt, három lövést kapván meg holt. A' mi veszteségünk 1500 holtakra, és meg sebesítettekre megyen; az ellenség hat vagy hét ezer embert vett el. A' tsata mezőn 1700 Orosz taláztatott, a' kik közt 1100 szürke dolmányos rekruták voltak, a' kik allig szolgáltak két hólnapig.

A' régi Orosz gyalog katonák mind oda vannak; az Orosz Ármádiának nagyobb része a' *Dóni* számos Kozákokból áll. Azok az emberek, a' kik az Orosz ármádiát közelébből esmerik; azt állítják, hogy a' gyalogságnak tsak az első lineája áll reguláris katonákból, a' középső és

harmadik línea recrutákból és fegyverbe öltöztetett parasztokból.

Frantzia Birodalom.

Tsak nem minden Párisi Zsurnálokba ké van az a' tudósítás iktatva, melly a' múlt November 7-ik napján Wilnában kiadatott, és a' mellynek rövid foglalatja a' következőkből áll. Eő Csász. Kir. Felsége *Napoleon* leg jobb egészségben van. Az idő járása még most is igen szép, és azólta, hogy az ellenség *Malnisroslavetz* mellett jó pofontsapást kapott, szép rendel folytattya a' Frantzia Ármádia a' maga útját. — Ez a' fényes győzelem nagy ditsőségére szolgál az Olasz Országi Vice-Királynak (*Eugenius Napoleonnak*); abban a' verekedésben meg mutatta ő azt, hogy ő annak a' nagy hérósnak méltó tanítványa legyen, a' ki alatt a' hadi mesterséget tanulta. — A' sokkal számosabb Oroszok tízszer támadták meg az ő vezérlése alatt vólt Fr. hadi seregeket, és tízszer verettettek vissza, minekutánna a' tsatamezót hóltakkal és sebesekkel bédfték vólta. — Ez az ifjú hérós, a' ki a' maga jelenléte által mindent meg lelkesített és meg tüzesített, minden indulatosság nélkül megtette a' szükséges intézeteket. Az alatta vólt paripája megebesítettett. — Az ellenségnek hátra való verettetése után a' vezérlése alatt vólt ármádiát a' nevezet Vice-Király megmustrálván nagy öröm kiáltással fogadta ezt az ifjú héróst a' katonaság. — Az ármádia jobb szárnyától jött tudósítások is örvendetesek; hertzeg *Schwarzenberg* jó előre nyomúlt; a' hertzeg *Belluno* (*Marsal Victor*) vezérlése alatt lévő 10-dik ármádia, a' 2-ikkal az Uhla mellett magát öszve kaptsolta;

a' Reggiói Hertzeg (*Marsal Oudinot*) kapott sebéből egészen kigyógyult, 's a' nagy armádiához ment. — A' Generál *Loison* kórmánya alatt lévő tartalék sereg néhány nappal ennekeltte Tilsitből elmarsirozott; itten minden nap sok nép marsirozik keresztül; minden féle tábori eleségek bátorságba tétettek, és az egész telet tsendességben 's bővségben töltheti el az armádia. — A' Moskauból való eltávozás leg első lépés Pétersburghoz.

A' Frantzia nagy Armádiának Moskauból 's annak vidékéről való elmeneteléről következő jegyzéseket adott ki a' *Journal de l' Empire* című Párisi újság leveleknek Írója: Ha az Orosz Birodalom első és fő városának elpusztítása le nem szakaszthatta a' szemeknek fedelét, ha a háborúnak ösze eskütt tzimborás társai elszánták arra magokat, hogy mindent meg próbáljanak, és ha csak Pétersburgban kell a' békességet meg kötni: szembe ötlő dolog, hogy a' Frantzia nagy Armádiának Smolenskben való öszvegyűtetese előjáró feltétele azon hadi dolgoknak. Moskaából lehetetlen volt az armádiának *Tweren* által marsirozni, magazinainak, és az elküldött corpusoknak kotzkára való vetések nélkül. Következésképen sokkal jobb volt a' hadi erőt azokon ez útakon öszve kaptsolni, mellyek leg rövidebb úton visznek Pétersburgba, a' mellyen egyszersmind Rigát és Révált is meg lehet hódoltatni. — Távol legyen tőlünk, hogy mi előre meg mondhatnánk, mit fog a' nagy armádia mivelní, csak azt jelentjük meg, a' mit Smolensk felé való fordulásában mivelhet. Ki tudja, ha az Orosz Status ministereknek szivekben fel

rem ébred é az emberi érzékenység, midőn lát-
ni fogják, hogy az az égi háború, melly Mos-
kau városát öszve zúzta, Petersburgot is érde-
kelheti? Meg nem gondolják é, hogy ha a'
Moskau ellen tett hadi próba azt a' haszontalan
vélekedést, mellyel az Oroszok az ő országoknak
sérthetetlenségéről, 's hozzámehetetlenségéről
váltak, megtzáfolta, a' Pétersburg ellen tétetendő
próbatétel őket az Európai pallérozott nemzetek
közt való jussoktól meg nem fogja é fosztani?

„De akármelly feltétele legyen a' nagy ár-
mádiának; mindazáltal a' mostani fekvése által
azt a' három fő utat, mellyek az Orosz Biroda-
lom belső részibe visznek, tsakugyan bírja, és
mind azokkal az eszközökkel jött vissza Moskau-
ból, a' mellyekkel oda ment? Mivel az embe-
rekre nézve azt mondhattuk, hogy a' sebese-
nek és betegeknek számok igen kevés, két vagy
három ezernél többet Moskauból Smolenskbe nem
hoztak, a' mi pedig a' hadi-eszközöket illeti,
ártillériája bőséggel van. — A' Kremelnek szél-
lyel hányatására az Oroszoktól ott hagyott pus-
kapornak egy része is elegendő volt. — Hadi né-
pünknek erköltsi gondolkozása is jó. Azoknak
a' győzedelmi jeleknek tekintete, mellyeket a'
Czároknak régi városokból az armádia magával
elvit, az az érzés, hogy azt a' távol lévő és
roppant országot, mellynek elborítása lehetetlen-
ségnek tartatott, győzelemmel köröskörül járhas-
sa; az a' nemes büszkeség, hogy a' Frantzia
fegyvernek tsattogása Európának szélső határai-
ról az Asiai népeknek füleikbe hatott; végezetre
az a' határozatlan bizodalom, mellyet e' világ-
nak leg nagyobbj héra a' maga hadi seregeinek

szívekben gerjesztett, mind ezek hathatóság a' katonákban és tisztekben olly buzgóságnak felgerjesztésére, melly által mindenkor meg különböztette magát a' Frantzia Armádia. Ellenben az ellenség maga körül oltsüggedésnek és vígasztalhatatlanságnak okainál egyebet nem talál, az ő városi az ő dühösségének szomorú emlékeztető jelei, hamuban fekszenek, az ő mezei elhagyattattak, az ő még Lóltöbéli manufaktúrái eltöröltettek, országának minden végvédelméi meg győzettek, és az ő pallérozott tartományainak közép pontyán győzedelmes armádia mozog, és Moskaunak baszöntalan töredékjeit elhaggya, hogy azon város ellen mennyen, melly az Orosz Birodalomban a' meghódoltatásra érdemes."

BCU Gúj / Cénák / Lengyel Ország. Gúj. 1807. 10. 10.

Az 5-ik Novemberi Wilnai tudósítások szerint, a' Napoleon Császár által előbbeni szabadságába tétetett Lengyel Ország, a' háború közepette is úgy formállya magát, mint a' leg tartósabb békekességben. A' Wilnai, Grodnói, Minski és több magazinmokhoz még most sem nyúltak, mind eddig az ellenséges földön élvén a' Fr. nagy Armádia. Úgy helyre állítatott az egyesülés, hogy Lengyel Orzágnak leg távolabb lévő tartományi is terméseiket könnyen önthetik a' mi magazinumainkba, és a' leg hosszabb télben is a' leg számosabb hadi seregeknek tápláltatásokra is elegendők volnának. — Úgy hallatik, hogy a' légyen Napoleon Császárnak a' feltétele, hogy a' télen is zárva tartasson Riga városa, de hogy mihelyt a' föld meg keményedik, és a' tenger bé fagy, azon városnak, és a' Dü-

amüнди erősségnek minden tengerrel való egyesége félbe szakasztassék. Egyébaránt azon városnak ostromlására minden szükséges intézetek elkészültek, és mihelyt parantsolat adatik, mingyárt el is kezdődik. Ekkorig mindenkor a' tengerrel tápláltattak a' benn lévők, de nem sokára minden város és tenger közt való egyeség megszűnik.

Spanyol Ország.

A' Londoni Kurirnak 10-ik Novemberi darabjában következő módon adatik elő a' Borgosi erősségnek ostrom alól való felszabadítása. Ennek a' várnak ostromoltatása egynéhány haszontalan próbatételek után félbe hagyatott. Az ostromló seregeknek vezére sok hasznos feltételekkel megkínálta a' Fr. katona őrizetnek kormányozóját Generál *Dubretont*, de ő azokat mind megvetette, 's világosan megmondotta, hogy ő azon erősséget az utolsó emberéig védelmezni fogja.

Ennek az erősségnek ostromlása nem tsak azért hagyatott félbe, hogy a' Frantzia hadi nép a' *Tajó* folyóvíz feié marsirozott, hanem azon meggyőződésből is, hogy ha Madritből semmi nehéz ártilléria (ostromló nehéz ágyúk) oda nem vitetnek, azon erősséget ostromló hadi erőnek lehetetlen leszen azt meghódoltatni. Az ellenségnek a' bástyákon való ártillériája sokkal nagyobb tsóú volt, mint a' millyennel a' mi seregeink a' kőfalakon nyílásokat akartak lönni, és ezen végből kéntelenítettek minákat tsinálni. De ezek közzül is az az utolsó mellyet meg gyűjtottak, abban a' szempillantatban súlt el, a' mellyben az ellenségnek minája, és a' várhoz ragasztott klastromot öszve törte, az erősség kőfalain is nagy nyílást ütött, mellyen a' mi seregeink bé akartak ugyan rohanni, de olly keményen ellent állottak a' Frantziák, hogy kéntelenek voltak

a' miéink magokat nagy veszteséggel vissza vonni.

„Azon idő alatt, mellyben a' Burgosi erősnél e' történt vala, Lord *Wellington* arról tudósított, hogy az eddig Etró folyóvíz mellett táborozott ellenség a' Burgosi vár ostromlásának megakadályoztatására néhány mozdulásokat tett légyen. Köcnyű lett volna ugyan ezeket a' vakításokat haszontalanokká tenni; de ugyan akkor arról is tudósítást vett Lord *Wellington*, hogy az Arragoniai Fr. Armádia a' *Jósef Napoleon* armádiájával öszve kaptosoltatva már Minavában legyen, 's előjáró seregeit Hinorósáig kiküldötte, melly tsak 100 Anglus mértföldre van Madriához (a.) Ezen kétséges kimenetelű környúlállások közt Lord *Wellington* a' Burgosi erősségnek ostromlását félbe hagyta, és a' magai hadi erejének nagyobb részével Madriához marsirozni.

„Sajnálni lehet hogy ezt az erősséget Lord *Wellington* el nem foglalhatta, annak bírása nagy hasznokra szolgált volna az Angliai hadi seregeknek, és kénytelenek lettek volna a' Frantziák O - Kasztiliát oda hagyni s. a. t.

(a.) Európának minden országaiban különbözőnek a' mértföldek. Egy Német mértföld 23629 lépést teszen; egy Angliai M.föld 5127 lépést; egy Hollandiai mf. 18630 lépést — egy Olasz mf. 5907 lépést — egy Lengyel m.föld 19850 — egy Spanyol m.föld 19691 lépést — egy Svétziai mf. 47258 lép. — Egy Dániai mf. 2400 lép. — egy Magyar m.föld 30000 lép. — egy Helvétziai m.föld 26666 lép. — egy Szakszóniai m.föld 28921 lép. — egy Orosz m.föld vagy Werste 3375 lépést teszen. — A' Frantzia m.föld három féle. Az ugy nevezett Lieu vagy leg nagyobb 17857 lépést teszen; a' Közepső 15244 lépést; a' Kis Fr. mértföld 12444 lépést.